

Vorming nationale politie

Datum
10 juni 2014

Ons kenmerk
503644

Bijlage nummer **1**
Horend bij **Voortgangsbrief politie**

Het afgelopen jaar is reeds veel bereikt in de vorming van de nationale politie. Zoals ik in de hoofdbrief heb gemeld, zijn echter aanpassingen in het realisatieschema noodzakelijk. Deze zijn verwerkt in het geactualiseerde realisatieplan dat u als bijlage 1C hierbij aantreft. Onderstaand wordt per zogenoemd inspanningscluster ingegaan op de behaalde resultaten van het afgelopen jaar. Daarbij ga ik tevens in op de bevindingen van de Inspectie Veiligheid en Justitie (Inspectie), wier tweede onderzoek naar de nationale politie u hierbij aantreft als bijlage 1B.

Ook het gezag werkt nu meer dan een jaar in het nieuwe bestel. Dit gaat in algemene zin naar tevredenheid, zo hoor ik ook van de burgemeesters en het openbaar ministerie. Tegelijkertijd is het zaak om de vinger aan de pols te houden en gezamenlijk bij te sturen waar nodig. Daarom heb ik de Inspectie verzocht om in haar tweede onderzoek tevens de eerste beelden te inventariseren over de mate waarin de politie het gezag goed bedient. Onderstaand zal ik bij het onderdeel 'Gezag' mijn bevindingen duiden. Voorts zal ik ingaan op de stand van zaken rond de wet- en regelgeving.

Voortgang Realisatie en Inspectierapport

Inspanningscluster 1: Het uitvoeren van de personele reorganisatie

In december 2013 is overeenstemming bereikt met de politievakbonden en de Centrale Ondernemingsraad (COR)¹ over een andere wijze van reorganiseren waarbij medewerkers zo snel mogelijk duidelijkheid wordt geven en de nieuwe organisatie tijdig in werking kan worden gebracht.

De korpsleiding geeft op dit moment uitvoering aan de gemaakte afspraken. Per 1 juni jl. is de voorfase van de reorganisatie gestart. In deze voorfase zijn voor leidinggevend en medewerkers in de ondersteuning flankerende voorzieningen beschikbaar die gericht zijn op uitstroom. In deze twee groepen wordt namelijk een grote overbezetting verwacht.

In fase 1 worden medewerkers formeel ondergebracht in hun team in de nieuwe organisatie. De voorbereidingen hierop zijn inmiddels gestart. Fase 1 zal naar verwachting medio 2015 afgerond zijn. Gedurende deze fase zullen de basisteams en districtsrecherches per 1-1-2015 inwerking worden gebracht.

¹ Kamerstukken II, 2013-14, 29.628 nr.429.

De selectieprocedure voor alle leidinggevende posities onder de reeds benoemde politietop is in volle gang. Kandidaten hebben kunnen solliciteren op de posities van teamchef. Met deze selectieprocedure wordt erin voorzien dat de leidinggevendenden van de nieuwe basisteams vóór de aankomende zomer bekend zijn. Ook de selectie voor de posities van sectorhoofden is inmiddels gestart.

Een belangrijke voorwaarde voor de personele reorganisatie is de invoering van het Landelijke Functiegebouw Nederlandse Politie (LFNP). In december 2013 hebben politiemedewerkers het besluit ontvangen waarmee zij overgaan naar hun nieuwe LFNP-functie. Circa een zevende deel van de medewerkers heeft een bezwaar ingediend tegen dit besluit. Dit is een forse daling ten opzichte van het aantal bedenkingen bij de voorgenomen besluiten, die door ongeveer een kwart van de medewerkers waren ingediend. De ingediende bezwaren worden thans zorgvuldig gewogen en beoordeeld.

Inspanningcluster 2: De vorming van het PDC

De vorming van het PDC is in volle gang. Afgelopen jaar is de directeur PDC gestart en zijn ook de meeste diensthoofden bij Koninklijk Besluit aangesteld. Hierdoor heeft het PDC een strategische top die integraal leiding kan geven aan de uitvoering van de bedrijfsvoering.

Het PDC focust zich komend jaar voornamelijk op de ondersteuning die nodig is voor het tijdig inwerkingbrengen van de basisteams en districtsrecherches. Hierdoor zal het inwerkingbrengen van het totale PDC zelf een jaar later dan oorspronkelijk gepland plaatsvinden. Enkele onderdelen van het PDC worden overigens versneld in werking gebracht om zo optimaal de benodigde ondersteuning aan de vorming van de basisteams en de personele reorganisatie te geven. Het gaat dan om onderdelen van de diensten HRM, Facility Management en Financiën. In de actualisatie van het realisatieplan zijn ten aanzien van het PDC - binnen de planning van eind 2017 - duidelijke verschuivingen van mijlpalen voor het PDC zichtbaar. Omdat de einddatum van de realisatie van het PDC niet verschuift, zal er geen vertraging in de realisatie van reeds ingeboekte besparingen optreden.

Inspanningcluster 3: Het realiseren van een betere informatievoorziening en ICT

Ten aanzien van de voortgang op inspanningcluster 3 verwijs ik naar de bijlage 2: "Voortgang aanvalsprogramma ICT politie".

Inspanningcluster 4: Het feitelijk inrichten en in werking brengen van nationale politie

De voorbereidingen op het daadwerkelijk inwerkingbrengen van de nieuwe politieorganisatie zijn te splitsen in twee hoofdonderdelen: voorbereiding per eenheid en landelijke voorbereidingen.

De voorbereidingen per eenheid waren er op gericht om per eenheid te bepalen hoe de veranderingen gegeven de verschillen in uitgangssituaties in elke eenheid het beste in gang kunnen worden gezet. Medewerkersparticipatie is hierbij een belangrijk onderdeel. Deze voorbereidingen zijn succesvol en met instemming van de COR afgerond. Hiermee is een stevig basis gelegd voor de daadwerkelijke uitvoering in dit jaar en komende jaren. Vanzelfsprekend zullen deze plannen nog herijkt moeten worden op het geactualiseerde realisatieplan.

De voorbereidingen op landelijk niveau geschiedt in de zogenoemde werkgroepen en beginnen vruchten af te werpen. Er zijn werkgroepen geformeerd op de onderwerpen: opsporing, informatie organisatie, operationele samenwerking,

dienstverlening, operationeel centrum en staf korpsleiding. Deze werkgroepen bereiden nieuwe werkwijzen en standaarden voor het gehele korps voor. Alles is er op gericht om de eerste fase van deze voorbereidingen aan het einde van de zomer af te sluiten. Nieuwe werkwijzen en standaarden kunnen daardoor direct in de basisteams en districtsrecherches worden geïmplementeerd. Verdieping en optimalisatie zullen zoals voorzien in de periode tussen januari 2015 en eind 2017 plaatsvinden.

Inspanningcluster vijf: 10 operationele doelen

Het vijfde en laatste inspanningscluster bestaat uit het werken aan tien operationele doelen bij de vorming van de nationale politie. Onderstaand wordt kort de stand van zaken weergegeven op deze operationele doelen en daarbij tevens gereageerd op de belangrijkste bevindingen van de Inspectie.

1 Robuuste en multidisciplinaire basisteams

Zoals ook bij inspanningcluster 4 is gemeld, worden voorbereidingen getroffen om per 1 januari 2015 de basisteams in werking te hebben. De Inspectie constateert dat een deel van de teams al op weg is naar het functioneren als een basisteam. Dit is een mooie uitgangssituatie in de eenheden.

De Inspectie constateert verder dat de door mij in eerdere brieven gemelde oprichting van de Real Time Intelligence Center (RTIC's) hun meerwaarde aan het bewijzen zijn voor de politieoperatie. Op het onderwerp brieven en debrieven constateert de Inspectie dat het brieven nog niet altijd door een leidinggevende wordt verzorgd en het debrieven nog niet in voldoende mate voorkomt. Voor zowel het brieven als debrieven geldt dat het niet alleen van belang is dat het plaatsvindt maar ook dat het op de juiste manier plaatsvindt. De precieze bepaling van deze standaard en de implementatie daarvan is ingevolge de actualisatie naar achteren verschoven.

2 Meer operationeel leiderschap

De meeste mijlpalen ten aanzien van dit operationele doel zijn gehaald. Nog niet alle leidinggevendenden zijn IBT-gecertificeerd. Dit komt doordat IBT-centra dit jaar ook extra weerbaarheidstrainingen en trainingen ten aanzien van het nieuwe dienstwapen moesten geven. Aandacht voor de IBT-certificering blijft daarom nodig. Ook de ontwikkelingen rondom de invulling van het begrip operationeel leiderschap zijn, zoals ook de Inspectie constateert, nog niet afgerond. Dit is een traject met een grote cultuurcomponent dat dientengevolge een langere doorlooptijd kent.

3 Beter informatie gestuurd werken

De geformuleerde mijlpalen voor afgelopen jaar zijn voor dit operationele doel gehaald. Zo is, zoals bekend, vorig jaar succesvol gestart met een nationale briefing en dragen de RTIC's, ook volgens de Inspectie, nu bij aan betere sturing op het politiewerk op straat. Verder is er een landelijke intelligence agenda opgesteld die in alle eenheden is geïmplementeerd.

4 Betere aanpak high impact crime en ondermijning

De geformuleerde mijlpalen voor afgelopen jaar zijn voor dit operationele doel gehaald. Zo is aan HIC in de eenheden veel aandacht besteed aan het landelijk leren van initiatieven uit de voormalige korpsen. Ten aanzien van ondermijning is een stimuleringstraject opgestart om de eenheden te helpen bij het aangaan van

effectievere samenwerking met andere partners. Op HIC en ondermijning zijn het afgelopen jaar dan ook goede resultaten gehaald.²

5 *Een betrouwbare samenwerkingspartner zijn*

Dit operationeel doel ziet op landelijke verbeteringen ten aanzien van het thema betrouwbare samenwerkingspartner zijn. Op lokaal niveau werkt de politie al nauw en goed samen met diverse partners. Op landelijk niveau zijn de belangrijkste mijlpalen op dit doel gehaald. De vertaling van oude samenwerkingsovereenkomsten met de KMar tot een landelijke overeenkomst wordt in afwijking op de planning dit jaar gerealiseerd.

6 *Vermindering van administratieve lastendruk*

Voor de realisatie van dit operationeel doel verwijs ik naar bijlage 3 over de voortgang van het actieprogramma 'minder regels, meer op straat'.

7 *Meer vakmanschap en grotere weerbaarheid van de medewerkers*

De geformuleerde mijlpalen ten aanzien van dit doel zijn afgelopen jaar gehaald.

8 *Een scherper sturingsconcept*

De mijlpalen ten aanzien van dit doel zijn gehaald met dien verstande dat brieven en debrieven, waar ik reeds op ben ingegaan, ook hier als mijlpaal was geformuleerd.

9 *Meer eenduidige dienstverlening*

Ten aanzien van het operationeel doel meer eenduidige dienstverlening zijn aansprekende resultaten geboekt. De dienstverlening aan de burger is duidelijk verbeterd, hoewel het nog niet overal op het gewenste niveau is. Zo kunnen aangiften nu overal in het land worden gedaan en waar nodig ook op locatie worden opgenomen. Ook worden nu nagenoeg alle aangiften van woninginbraak op locatie bij de slachtoffers gedaan, waar voorheen nog praktisch alle aangiften op het politiebureau gedaan moesten worden. Ook koppelt de politie nagenoeg altijd binnen twee weken terug bij aangiften over woninginbraken en doet dit in 2014 ook voor aangiftes van overvallen, straatroof en (gefaseerd) van aangiften geweld. Het belang hierachter, een cultuur van een dienstbare politie, is meer en meer aan het indalen in de organisatie. Ik ben verder verheugd te merken dat ook de Inspectie optekent dat het burgerperspectief op een aantal punten verbeterd is.

10 *Integraal media beleid*

Vrijwel alle geformuleerde mijlpalen omtrent integraal media beleid zijn gehaald. Het eerste reputatie onderzoek wordt in de tweede helft van dit jaar uitgevoerd.

Algemene aanbevelingen van de Inspectie

In het algemeen duidt de Inspectie drie risico's en doet op elk van deze risico's een aanbeveling.

De Inspectie wijst op het belang van het spoedig vaststellen van de bijgestelde planning. Ik deel dit volkomen en heb dat besluit dan ook recentelijk genomen. U treft het geactualiseerde realisatieplan bijgaand aan. De Inspectie wijst in dit verband terecht op de personele reorganisatie als reden waardoor dit niet eerder mogelijk was. De Inspectie constateert verder terecht dat hier en daar in de organisatie al vooruit werd gedacht en al werd gewerkt alsof er al een nieuwe planning was. Dat levert geen problemen op. Ik heb in alle eenheden met de

² Kamerstukken II 2013-14, 296.28 nr.453.

medewerkers gesproken over hun beleving en ervaar bij die bezoeken over het algemeen een positieve en op verandering gerichte houding.

Ten tweede wijst de Inspectie er op dat al te strakke sturing ook negatieve effecten kan hebben – hoewel de Inspectie tegelijkertijd opmerkt dat hierdoor het begrip voor bijvoorbeeld de doelstelling terugmelden is gegroeid. Veranderingen komen echter niet altijd vanzelf tot stand. Ik acht het terugmelden op aangiften van HIC-feiten voor de burger van een zodanig groot belang dat het belangrijk is om voor de hoogste ambitie, 100% terugmelding, te blijven gaan. Het is vanzelfsprekend van het grootste belang dat politieagenten begrijpen wat het belang is van een dergelijk contact met een slachtoffer van een misdrijf. De politie heeft bij de implementatie van het dienstverleningsconcept dan ook nadrukkelijk aandacht voor de 'cultuurzijde' van de gewenste veranderingen. Een voorbeeld hiervan is de werkwijze in Midden-Nederland waar rechercheurs en slachtoffers elkaar tijdens 'speeddates' ontmoeten om ervaringen uit te wisselen. Dan horen de politiemensen waarom terugkoppeling en contact met slachtoffers zo belangrijk is, óók als (nog) niet gemeld kan worden dat de dader is gevonden en de zaak is opgelost. Dit leidt tot begrip voor en betere uitvoering van de maatregel.

Voorts wijst de Inspectie er op dat de politie, zeker ten aanzien van de verbetering van de dienstverlening, flinke stappen zet maar de 'achterkant' niet moet vergeten. Hiermee doelt de Inspectie op benodigde ICT voorzieningen, inzet van de juiste capaciteit en cultuurveranderingen. Ik ben het hier ten dele mee eens. Uiteindelijk moet ook deze zogenoemde achterkant helemaal in orde zijn. Evenwel kan niet alles tegelijk worden aangepakt en verbeterd. Een en ander moet in lijn lopen met bredere bewegingen zoals de personele reorganisatie en afwegingen binnen de ICT-portfolio. Er is voor wat betreft de veranderstrategie bewust gekomen om een aantal zaken zo snel als mogelijk in te voeren, met bestaande middelen. Zo worden, onder andere voor de burger en gezag, de verbeteringen zo snel mogelijk zichtbaar.

Gezag over de politie

Ook het gezag werkt nu anderhalf jaar in het nieuwe politiebestedel. Om de eerste beelden over de relatie van de politie met het bevoegd gezag in het nieuwe bestel op te halen, heb ik de Inspectie verzocht om hieraan in het tweede onderzoek naar de vorming van de nationale politie aandacht aan te geven. Tevens is in het recentelijk verschenen onderzoek naar het burgemeestersambt door de Tilburgse School voor Politiek en Bestuur (onderdeel van de Universiteit Tilburg) ook gekeken naar de relatie tussen de burgemeester en de nationale politie.³

Ik stel vast dat het gezag overwegend positief ten opzichte van het nieuwe bestel staat. Zowel het Inspectierapport als het burgemeestersambtonderzoek bevestigen dit en laten zien dat het gezag overwegend positief is over de wijze waarop de politie hen in staat stelt hun gezag op lokaal niveau uit te oefenen. Het gaat evenwel om ervaringen op een moment waarop de transitie naar het nieuwe bestel zich nog in een beginfase bevindt; een periode die zich nog kenmerkt door het zoeken naar nieuwe verhoudingen, structuren en werkwijzen. Dit geldt voor alle spelers in het spel en dus ook voor het bevoegd gezag over de politie. Met de leden van het artikel 19-overleg heb ik dan ook geconstateerd dat het nog te

³ Kamerstukken II, 2013-14, 33.750-VII nr. 52. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zal u separaat een reactie op de overige delen van dit onderzoek doen toekomen.

vroeg is voor het trekken van conclusies over (de werking van) het bestel en de positie van het gezag daarbinnen. Wel leveren de onderzoeken eerste nuttige beelden op die bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de rol en positie van het bevoegd gezag in het nieuwe bestel. Met de leden van het artikel 19-overleg heb ik daarom afgesproken om, mede aan de hand van de eerste beelden zoals die blijken uit de onderzoeken, dit jaar nader te spreken over de ervaringen en gezamenlijk te verkennen wat er verder nodig is om het bestel te optimaliseren. Tevens ben ik voornemens om aan het eind van dit jaar ter markering van de start van de basisteams en de districtsrecherche een bestuurlijk congres te organiseren. In aanloop naar en ter voorbereiding op dit congres zullen diverse bestuurlijke bijeenkomsten namens en met mij als minister van Veiligheid en Justitie worden georganiseerd om de uitdagingen waar we voor staan op het congres goed te kunnen adresseren.

Voorts hecht ik eraan te rapporteren over een aantal lopende trajecten ter versterking van het lokale gezag.

Informatiepositie burgemeester

Naar aanleiding van de motie Kuiken⁴ over de informatie positieburgemeesters heb ik onderzoek laten doen naar de beleving van burgemeesters over hun informatiepositie. In opvolging van dit onderzoek is momenteel onder leiding van oud burgemeester dhr. Bandell een groep van drie burgemeesters – door de VNG en het NGB aangezocht – samen met een plv. hoofdofficier van Justitie en een politiechef bezig om tot daadwerkelijke versterking van de informatiepositie van de burgemeester te komen. De bevinding van de Inspectie dat de geleverde informatie als te weinig analytisch wordt ervaren wordt daarin meegenomen. Over de bevindingen van dit versterkingstraject zal ik uw Kamer na de zomer nader informeren.

Actieprogramma lokale besturing politie

Het Actieprogramma lokale besturing politie, dat ik reeds in 2012 instelde, laat momenteel trainingsprogramma's voor lokale driehoeken ontwikkelen, om zo meer bewustzijn te creëren ten aanzien van ieders rollen, verantwoordelijkheden en de bijbehorende bevoegdheden. Daarnaast speelt het Actieprogramma een begeleidende rol binnen het onderzoek van de Politieacademie naar de positionering van de gebiedsgebonden politiezorg in het nieuwe bestel. Voorts zet het Actieprogramma samen met de Vereniging voor Raadsleden in op het beter betrekken van de gemeenteraadsleden bij het opstellen van het integrale veiligheidsplan en het beleidsplan van de regionale eenheid.

Wet en regelgeving

Commissie van toezicht op beheer

Conform mijn toezegging aan de Eerste Kamer in de nadere memorie van antwoord bij het wetsvoorstel 'Vaststelling van een nieuwe Politiewet (Politiewet 200.)'⁵ heb ik per 1 april jl. een onafhankelijke 'Commissie van toezicht op het beheer politie' ingesteld. De commissie bestaat uit de volgende leden: de heer mr. E. Kronenburg, tevens voorzitter, de heer drs. G. de Jong, mevrouw A.M.C. Kuks, de heer mr. A.H.P. van Gils en de heer P. Eringa. De commissie van toezicht heeft tot taak het beoordelen van de wijze waarop de politie uitvoering geeft aan het door mij vastgestelde beleid inzake het beheer van de politie en mij hieromtrent zowel gevraagd als ongevraagd te adviseren. Een goede

⁴ Kamerstukken II 2011-12, 30880, nr. 40.

⁵ Kamerstukken I 2011-12, 30.880, H, blz. 3-4. Zie tevens: Kamerstukken I 2011-12, 30.880, O, blz. 3 en Kamerstukken II 2011-12, 33.368, nr. 4, blz. 7, en nr. 7, blz. 3 en 7.

informatiepositie van de commissie is daarbij essentieel. De commissie krijgt daartoe van mij, als verantwoordelijk minister, en de korpschef de beschikking over alle informatie die zij redelijkerwijs voor haar taakuitvoering nodig heeft. Daarnaast zal de commissie gebruik maken van de bevindingen van medetoezichthouders. Met de adviezen van de commissie krijg ik nog meer informatie die mij in staat stelt tot sturing op doelmatigheid en doeltreffendheid van het beheer van de politie. Zij zal mij in haar externe en onafhankelijke oordeelsvorming volledig ten dienste staan om mijn beheersverantwoordelijkheid voor de politie te versterken. Ik zal u jaarlijks het verslag van de uitgevoerde werkzaamheden van de commissie toezenden.

Beheersbesluiten politie

Op basis van artikel I, onderdeel D, van de Wet van 20 december 2012 tot wijziging van de Politiewet 2012 in verband met de positie van de korpschef en van de regioburgemeester alsmede enkele andere verbeteringen (Stb. 2012, 660) zullen er twee algemene maatregelen van bestuur worden vastgesteld. Het gaat om het Besluit financieel beheer politie en het Besluit beheer politie. Beide besluiten bevinden zich momenteel nog in de consultatiefase. Na verwerking van de adviezen uit de consultatiefase zullen beide conceptbesluiten ter voorhang worden aangeboden aan de Staten-Generaal.

Om de Staten-Generaal meer volledig en vroegtijdig te informeren over het beleid en de resultaten op het terrein van het beheer bij de politie is in het ontwerpbesluit Beheer politie opgenomen dat de minister het door hem opgestelde ontwerpbeheersplan (als bijlage bij de begroting van het Ministerie van Veiligheid en Justitie) en het door hem vastgestelde jaarverslag van de politie (als bijlage bij het jaarverslag van het Ministerie van Veiligheid en Justitie) aan de Staten-Generaal zendt. Deze aanpassingen zijn per 1 januari 2014 in werking getreden doormiddel van een wijziging van de Regeling beheer politie (Staatscourant 2013; nr. 35851).

De gewenste aansluiting van de politieke jaarplancyclus op de departementale jaarplancyclus heeft ertoe geleid dat in het ontwerpbesluit Financieel beheer en het ontwerpbesluit Beheer politie de rapportagetermijnen zijn aangepast. Deze rapportagetermijnen zijn eveneens al via een wijziging van de Regeling financieel beheer politie (Staatscourant 2013; nr. 35853) en de bovengenoemde wijziging van de Regeling beheer politie per 1 januari 2014 geformaliseerd. In het ontwerpbesluit Financieel beheer is daarnaast opgenomen dat de algemene bijdrage aan de politie niet langer meer bij voorschot wordt verstrekt. Deze werkwijze is doelmatiger en wordt hiermee in lijn gebracht met de bevoegdheid die de minister in relatie tot de vaststelling van de begroting en de jaarrekening van de politie al heeft.